

תורת הר"ף

ביאורים, פנינים, מוסרים ויהודושים משיעורי
האדמו"ר רבי יאשיהו פינמו שליט"א
לפרשת השבוע

חג שבועות - פרשת נשא

חג שבועות - פרשת נשא

הכוח הגדול של ראיית הזקנים בקבלת התורה השפיע על כל בני ישראל

אנחנו רואים לפני מתן תורה, הקב"ה מצווה את משה רבנו "פה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל" (שמות יט, א) ללכת לבני ישראל ולהראות להם את התורה, לשאול את בני ישראל אם הם רוצים לקבל את התורה או לא "ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגלה מכל העמים כי לי כל הארץ". אבל משה רבנו הולך ומדבר עם הזקנים, ואז כל העם צועקים ואומרים לו "ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה". צריך לשאול, הרי הקב"ה אומר למשה רבנו ללכת לדבר עם כל עם ישראל, למה משה רבנו הולך לדבר עם הזקנים?

אז רבותינו הקדושים מתרצים ואומרים שמשה רבנו פחד שאחד מעם ישראל יענה משהו לא טוב. משה רבנו צריך לאסוף את כל עם ישראל שישים ריבוא, מי יודע אם יהיה שם אדם חצוף ולא טוב או קבוצה של אנשים לא טובה ומתי שמשה יבוא ויציע להם את התורה הם יגידו שלא רוצים, בזמן הזה שהוא קריטי וחשוב לפני מתן תורה, טעות וטיפשות של אדם

שיגידי משהו לא במקום יכולה לגרום לנזק איום ונורא, לכן הלך משה רבנו וקרא לזקנים.

ברגע שהלך ואמר לזקנים את הדברים, כל כלל עם ישראל עמדו מסביבם. משה רבנו רצה שהזקנים ישמעו וילכו וישפיעו כל זקן ישפיע על המשפחה שלו ואז ודאי יקבלו את זה בצורה טובה. אבל מתי שמשה רבנו אמר לזקנים וחיכה מהם לתשובה, כל עם ישראל עמדו מסביבם וכשראו איך הזקנים מקבלים את זה ואיך הם מתנהגים, זה הכניס בהם דבקות כל כך גדולה ושמחה ואהבה לקב"ה שצעקו מיד "כָּל אִשׁוֹר דָּבַר ה' נִעְשָׂה" אנחנו מקבלים את כל מה שאומר השם.

רואים פה מה הכוח הגדול של הראיה, מתי שכולם ראו איך משה מדבר עם הזקנים ואיך הם מתנהגים ומקבלים את הדברים, הדבר הזה השפיע שכל כלל עם ישראל מיד הרימו ידיים וקיבלו את זה בלי לומר מילה ואף ביקורת, קיבלו באהבה ובשמחה גדולה. לכן צריך לדעת שיש כוח עצום לראיה, מה שהאדם רואה זה משפיע עליו השפעה גדולה ביותר מהשמיעה.

וחשבנו לדקדק על מה שנאמר במתן תורה (שמות כ. יד) "וְכָל הָעָם רְאִים אֶת הַקּוֹלוֹת" למה נאמר לראות את הקולות הרי אדם שומע את הקולות, אלא במתן תורה הקב"ה עשה שגם נראה את הקולות כי לראיה יש השפעה עצומה שאין לה שני. לא מספיק השמיעה, אלא הקב"ה רצה שיהיה לאנשים גם שמיעה, לכן

רואים את הקולות כי הקב"ה סיבב שעם ישראל יראו את מה שמדברים.

וכך רואים גם אצל זקן ממרא, שלא הורגים אותו מיד אלא מחכים עד הרגל, עד החג שכולם עולים לבית המקדש והורגים אותו שם שכולם יראו למען יראו וייראו שתהיה לזה השפעה. לכן אפילו שתמיד הורגים מהר אדם שיש עליו דין מוות כדי שהאדם לא יסבול, בגלל שהדבר יגרום חיזוק לכולם למען יראו וייראו מחכים עד הרגל שכולם יראו כי יש כוח גדול לראיה והשפעה שאין לה שני.

אינו דומה אדם ששומע לאדם שרואה, מתי שאדם רואה יש לדבר כוח עצום וגדול. התורה הקדושה אומרת לנו על יתרו (שמות יח, א) **"וַיִּשְׁמַע יִתְרוֹ כֹּהֵן מִדֵּיִן הַתֵּן מִשָּׁה"** ואומר רש"י במקום ששמע על קריעת ים סוף ומלחמת עמלק. יתרו אמר לעצמו אם כל העולם שמע על קריעת ים סוף **"שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגְּזוּן חֵיל אֲחֻז יִשְׁבִּי פְלִשְׁת"** (שמות טו, יד) ובכל אופן עמלק בא וקם להילחם, אמר יתרו שמועה לבד לא מספיק, לכן שמע יתרו קריעת ים סוף ומלחמת עמלק כי הוא הבין ששמיעה לבד לא מספיק ובא לעם ישראל.

וכך גם ניתן לראות אצל אברהם אבינו, אומרת הגמרא (בבא מציעא פו:) אמר רב יהודה אמר רב כל מה שעשה אברהם למלאכי השרת בעצמו, עשה הקב"ה לבניו בעצמו. וכל מה שעשה אברהם ע"י שליח, עשה הקב"ה לבניו ע"י שליח. כשאברהם אבינו רצה לתת

למלאכים מים הוא אמר "יקח נָא מֵעֵט מַיִם" (בראשית יח, ד) אומרים רבותינו שרצה אברהם אבינו ללמד חינוך את ישמעאל שילך הוא להביא מים ועל ידי זה ישמעאל יתחנך ויכבד מצוות ויכבד הכנסת אורחים. בכל אופן נבוא ונשאל אברהם אבינו רצה לקיים מצות חינוך בישמעאל שיביא מים לאורחים ושלוחי מצוה אינן ניזוקין, אם כך מדוע נענשו בניו של אברהם אבינו שהמים יהיו על ידי שליח ולא על ידי הקב"ה, הרי אברהם אבינו שלח את ישמעאל אל המים בשביל חינוך וזו מצוות חינוך?

אלא יתורץ על פי דברנו, אם אברהם אבינו היה עושה את זה בעצמו זה היה משפיע על ישמעאל יותר מחינוך שהוא יעשה את זה כי הוא היה רואה את זה ולכוח של הראיה יש כוח עצום, לכן נענש שגם המים זה על ידי שליח. ולכן גם במתן תורה הקב"ה עשה שכל העם יראו את הקולות, כך גם משה רבנו שקורא לזקנים שהראיה של עם ישראל את הזקנים תשפיע עליהם והם גם ידברו טוב ויקבלו את התורה.

כל נבואה שנביא מקבל מהקב"ה גם שאר הנביאים שבדור מקבלים

לפני מתן תורה הקב"ה מצווה את משה רבנו לצוות את בני ישראל שתי מצוות, מצוה אחת לפרוש מן האשה ומצוה שניה הגבלה שלא להתקרב לה, אבל משה רבנו מצווה את העם רק מצוה אחת לפרוש מן

האשה ולא מצווה אותם על ההגבלה. נשאלת השאלה: משה רבנו שהיה עבד נאמן של הקב"ה והקב"ה מעיד עליו "לא כן עבדי מִשֶׁה בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא" (במדבר יב, ז) לא אומר להם את שתי המצוות, השם שלח אותו לומר שני דברים למה לא עושה את מה שהשם ציווה אותו לומר לבני ישראל גם לפרוש וגם על ההגבלה?

אז אפשר לבאר ולומר יסוד גדול, הגמרא אומרת לנו (סנהדרין פט.). את ההלכות והדינים של הנבואה, נביא שמתנבא חייב ללכת ולספר את הנבואה שקיבל, אם הוא לא הולך ואומר את הנבואה כמו יונה בן אמיתי, אז הנביא עבר עבירה וחייב מיתה בידי שמיים או מלקות. כך גם אדם ששומע את הנבואה חייב לקיים את הנבואה ואם לא, נענש כמו שהתורה מאריכה בזה. אם כך שואלת הגמרא אם הנביא התנבא והוא לא מספר אותה איך תוכיח אותו שהוא לא מספר את הנבואה, הרי כתוב (ויקרא יט, ז) "הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ וְלֹא תִשָּׂא עָלָיו חָטָא" אדם צריך להוכיח את השני לפני שמענישים אותו, אם כך איך נדע להוכיח אותו על מה שהוא התנבא?

אלא מתרצת הגמרא ואומרת אמר אביי דכתיב (עמוס ט, ג) "כִּי לֹא יַעֲשֶׂה אֲדֹנָי ה' דְּבַר כִּי אִם גָּלָה סוּדוֹ אֶל עַבְדּוֹ הַנְּבִיאִים", כל פעם שיש נבואה לנביא כל הנביאים כולם מתנבאים את אותה נבואה ואומרים כולם שנביא מסוים התנבא עכשיו נבואה מסוימת ואז כל הנביאים יודעים שאותו נביא התנבא נבואה מסוימת. יונה הנביא התנבא ללכת לעיר נינוה, כל הנביאים שהיו

באותו דור התנבאו שעכשיו יונה הנביא התנבא נבואה פלונית. ברגע שהנביא לא הולך ומוכיח ומקיים את דבר הנבואה, הנביאים האחרים רואים שהוא לא קיים את דבר הנבואה הם מצווים ללכת ולהוכיח אותו למה לא אמר את מה שהיה צריך לומר.

ואפשר להביא ראיה לדבר מאסתר המלכה, המגילה מספרת לנו על בגתן ותרש שרצו להרוג את המלך והכיניו רעל לתת לו שיאכל וימות, מרדכי היהודי התנבא על הדבר הזה. אסתר המלכה הלכה וסיפרה למלך על הדבר הזה שבגתן ותרש רוצים להרוג את המלך בשם מרדכי אפילו שמרדכי גילה לה את זה, היא ידעה על זה בגלל שהתנבאה מכוח נבואתו של מרדכי על זה. ועל זה הגמרא אומרת (מגילה טו.) ואמר ר"א אמר רבי חנינא כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם. וכך גם מובא במשנה (אבות ו, 1) הקניין האחרון מתוך מ"ח קניינים שהתורה נקנית בהם והאומר דבר בשם אומרו, היא למדת כל האומר דבר בשם אומרו מביא גאולה לעולם, שנאמר ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי אפילו שהוא סיפר לה את זה, אבל היא ידעה שהוא התנבא, הלכה וסיפרה את זה למלך בשם מרדכי.

ראיה שניה רואים אצל משה רבנו, אומר המדרש (דב"ר ט, ה) מתי שהגיע יום פטירתו של משה רבנו ביקש מהקב"ה שיתן לו לחיות, אמר לו הקב"ה זמנו של יהושע להיות המנהיג. אמר משה רבנו לקב"ה אני אהיה גבאי של יהושע. בבוקר הראשון יהושע יוצא אאוהל מועד ומשה לא יכול להיכנס כי יהושע המנהיג,

אחרי שיורד הענן והקב"ה מדבר עם יהושע, יהושע בן נון יוצא מהאוהל ומשה רבנו שאל אותו מה השם אמר לו, ענה יהושע בן נון למשה מתי שאתה נכנסת אני שאלתי אותך מה השם אמר לך? עמד משה רבנו ואמר מוטב מאה מיתות ולא קנאה אחת, ועל זה נאמר (שה"ש ח, ו) "כִּי עֵזָה כְּמוֹת אֶהְבֶּה קִשָּׁה כְּשֹׂאֵל קְנָאָה" מה שאהב משה ליהושע ומה שקינא משה ביהושע, ואותו יום נפטר משה רבנו.

וכך אפשר לבאר על פי היסוד שאמרנו, כל פעם שמשה רבנו היה מתנבא יהושע היה יודע מה משה רבנו מתנבא, אז מתי שיהושע נכנס והתנבא ושואל אותו משה מה התנבא, עונה לו יהושע אני לא שאלתי אותך מה התנבאת כי ידעתי מה אתה מתנבא, אז אתה לא יודע מה אני התנבאתי? הבין משה שכבר איבד את הנבואה ועל זה ביקש משה רבנו למות.

ראיה שלישית מוצאים אצל אברהם ושרה, מתי ששרה אמנו אמרה לאברהם שיזרוק את ישמעאל "וְתֹאמַר לְאַבְרָהָם גֵּרְשׁ הָאֵמָה הַזֹּאת וְאֵת בְּנָהּ" (בראשית כא, י) אברהם אבינו מצטער צער גדול ואומר הקב"ה לאברהם אבינו "כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלַיךְ שְׂרָה שְׁמַע בְּקוֹלָהּ" (שם, יב) אברהם אבינו הצטער כי הבין ששרה אמנו התנבאה נבואה לזרוק את ישמעאל, אבל הוא לא התנבא ועל זה הוא הצטער, לכן אומר רש"י במקום שאברהם היה טפל לשרה בנביאות.

ראיה רביעית רואים אצל משה רבנו, מתי שמרים ראתה שמושה רבנו פרש מאשתו, אמרה מרים "הֲרֹק אַךְ בְּמֹשֶׁה דִּבֶּר ה' הֲלֹא גַם בָּנוּ דִּבֶּר" (במדבר יב, ב) גם איתנו הקב"ה מדבר, אם הקב"ה היה אומר לו לפרוש מאשתו גם אנחנו היינו יודעים כי היינו מקבלים את הנבואה הזו, אם אנחנו לא קיבלנו את הנבואה סימן שהוא לא התנבא על זה. ענה לה הקב"ה "פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ וּמֵרָאָה וְלֹא בְחֵידִת וּתְמִנַת ה' יִבְיֵט" (שם, ח) הנבואה שלכם היא לא כמו של משה, הנבואה שלכם היא כמו חלום מלוכלך ולא נקי והנבואה של משה היא כמו חלום נקי באספקלריה מאירה.

על פי היסוד הזה אפשר להבין, משה רבנו ציוה את בני ישראל רק על הפרישה ולא על ההגבלה, כי כל הנבואה שהתנבא משה רבנו בהר סיני על הפרישה ועל ההגבלה, ראו כל בני ישראל שהיו דור דעה והגיעו למדרגות הגבוהות ביותר. משה רבנו אמר שהוא לא צריך להגיד להם את זה כי הם כבר רואים את זה. אבל משה רבנו שרצה להוסיף יום מדעתו, הקב"ה אמר שהתורה תינתן ביום ו' בסיון ומשה רבנו הוסיף עוד יום ליום ז' בסיון וזה לא היה בנבואה ובני ישראל לא ידעו שמושה מוסיף עוד יום, לכן בני ישראל משה היה צריך להזהיר אותם על ההפרשה לפרוש מהאישה, כי הוא עמד להוסיף עוד יום והם לא יודעים, ועל ההגבלה לא היה צריך כי יראו שהקב"ה עוד לא ירד ואז עדיין אסור

להתקרב להר, על פי זה מסתדרים הדברים כפתור ופרח דבר טוב מאוד.

**שתי הדרכים בלימוד התורה הקדושה
הלכה למעשה ופלפול כנגד הסולת
והלחם שהכינו אברהם ושרה למלאכים**

צריך לדעת יסוד גדול, יש לנו בתורה הקדושה פרד"ס התורה נדרשת בכמה דרכים פ'שט ר'מז ד'רש ס'וד. יש אנשים שהנפש שלהם קרובה לענייני הלכה, יש אנשים שהנפש שלהם קרובה לענייני אגדה, יש אנשים שהנפש שלהם קרובה לעניינים של סוד ודרש וכך כל אדם הנפש שלו קרובה לחלק מסוים. בוודאי שכל לימוד תורה שהאדם לומד גם אם זה לא הלכה למעשה אלא רק פלפול וחידושים או דברים של אגדה ותורה, זה בורא ובונה סביב האדם אור המקיף ששומר ומציל, מגן על האדם ומונע ממנו את כל הדברים הלא טובים. מתי שהאדם מתחזק בתורה וביראת שמיים, לומד תורה או שומע שיעורי תורה גם אם הוא לא מבין את הדברי תורה אבל הוא שומע אותם, הנפש שלו מבינה טוב ומתעלה, מתחזקת ונדבקת בקב"ה.

וכמו שהגמרא מספרת (חגיגה ג.) שבבית מדרש של רבי הקדוש היו שני אילמים שהיו באים במשך עשרות שנים לשיעור של רבי הקדוש ולא היו מבינים ושומעים כלום כי היו אילמים. אנשים לא היו מבינים למה הם באים לבית המדרש אם הם לא מבינים כלום, מה

התועלת שבאים לשיעור. רבי הקדוש התפלל לקב"ה ואותם אילמים נתפקחו וחזרו על כל התורה שרבי הקדוש מסר במשך עשרות שנים באותו מקום.

בוודאי אם האדם שומע ומבין, אך גם אם הוא לא מבין או שמהפלפול והחידוש הזה לא יצא לו הלכה למעשה אלא רק ישב ושמע דברים קדושים, התורה הזו מזככת את הנפש, מכפרת לאדם על העוונות ודברים לא טובים שעשה ומרוממת את הנשמה של האדם. כל דבר תורה שהאדם לומד גם אם זה לא הלכה למעשה, זה בונה סביב האדם אור המקיף ששומר עליו מכל דבר רע ומרחיק ממנו דברים רעים.

אנחנו רואים מחלוקת יסודית בתורה הקדושה איך צריך להתנהג ולנהוג עם עם ישראל, אברהם ושרה שהיו האבות הראשונים, האבא ואמא הראשונים של עם ישראל. התורה הקדושה מספרת לנו את כל הסיפורים של אברהם אבינו והאבות הקדושים. נבוא ונשאל מדוע צריך לספר את כל הסיפורים האלה? כל ספר בראשית זה ספר של סיפורים, מדוע צריך את כל הסיפורים האלה?

עונים רבותינו הקדושים שכל סיפור שהתורה הקדושה מספרת על האבות, יש בו לימוד גדול לדורות איך להתנהג ומה להתנהג בדרך האבות הקדושים כפי שהתנהגו. אנחנו רואים מתי שהמלאכים באים לאברהם אבינו ביום השלישי לאחר שמל את עצמו, יום קשה וכואב אין אורחים בחוץ, הקב"ה רואה

שאברהם אבינו מצטער שלא מקיים מצוות הכנסת אורחים והקב"ה שולח לאברהם אבינו שלושה מלאכים. המלאכים מגיעים לביתו של אברהם אבינו והוא אומר לשרה "מִהָרִי שְׁלֹשׁ סָאִים קֶמַח סֹלֶת לוֹשִׁי וְעָשִׂי עֲגוֹת" (בראשית יח, 1).

אומרת הגמרא (ב"מ פז.) כתיב קמח וכתוב סלת ואומר רש"י במקום שאברהם אמר לה לעשות לחם מסולת ושרה אמרה לעשות לחם מקמח, סולת זה דבר יקר שעולה יותר וקמח זה דבר יותר זול פחות נקי וצריך לברור אותו. אומרים רבותינו הקדושים שאברהם אבינו ביקש לתת למלאכים לחם סולת שהוא יותר יקר ונקי ושרה ביקשה לתת לחם פחות יקר שלא ניפו וניקו אותו מספיק. מפה למדה הגמרא אמר רבי יצחק מכאן שהאשה צרה עיניה באורחים יותר מן האיש.

נבוא ונשאל למה שרה אמנו עיניה היו צרה באורחים וביקשה לתת להם לחם לא מנופה ולא משובח כמו שאברהם אבינו ביקש לתת לאורחים לחם מנופה ומשובח, ועוד יש לשאול מה העומק שהתורה מספרת על הויכוח בין אברהם לשרה שאברהם אמר להביא לחם טוב ושרה אמרה להביא לחם פחות טוב, מדוע התורה מדגישה את העניין בין קמח לסולת מה טמון בזה?

אלא רבותינו הקדושים מלמדים אותנו יסוד גדול ומחלוקת יסודית שהייתה בין אברהם לשרה והמשיכה בהמשך הדורות בין משה רבנו לקב"ה ונבאר

את הדברים על פי רבותינו הקדושים. יש שתי דרכים בתורה הקדושה שהאדם לומד את התורה ישר הלכה למעשה, אסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, אדם לומד את התורה הלכה למעשה איך צריך להתנהג. מותר לאכול או אסור כן או לא, מותר ללכת למקום הזה כן או לא, בלי פלפולים הלכה למעשה, מותר ללכת קום ותלך אסור ללכת אל תלך, זו הלכה למעשה.

יש דרך נוספת בתורה שהאדם מפלפל והאדם מתווכח, האדם שואל ועונה, מביא ראיות ותירוצים עד שהוא עומד ועושה מה שעושה. לפעמים הפלפול הזה מביא לדרך אמיתית של ההלכה ולפעמים האדם מתפלפל והוא נכנס לאין כניסה ותיק"ו ת'שבי יתרץ ק'ושיות ו'בעיות, אלו שתי דרכים בלימוד התורה.

גם מתי שמתווכחים בתורה ולא מגיעים הלכה למעשה, יש כוח בדברים שגורמים לאדם אור גדול מהקב"ה שמקיף את האדם ושומר על האדם ועוזר לאדם, נותן הרגשה טובה ושמחה והצלחה. אדם נמצא במקום ופתאום מרגיש מסביבו הילה גדולה ואור גדול, התעלות הנפש גדולה וכח זה מגיע ממצוות ממעשים טובים, מפלפולים של תורה שהאדם פלפל, זה מרים את האדם ומביא לו אור המקיף שמסביבו ושומר עליו, או שהאור הזה גורם לאדם כפרת עוונות שהקב"ה רואה שהאדם עמל בתורה השקיע זמן בתורה במקום לעשות דברים בטלים, והקב"ה לוקח את ההשקעה של

האדם בתורה וגורם לו כפרת עוונות וסיעתא דשמייא,
יש לאדם כוח מהפלפול.

על פי זה אפשר לבאר ולומר, מתי שהמלאכים באו לביתו של אברהם זה לא היה עוד סיפור שהתורה מספרת שמלאכים באים לאדם זקן שעשה ברית מילה, אלא זה היה יום בעל משמעות גדולה ביותר, יום שהקב"ה הוציא חמה מנרתיקה, יום שיזכר להיסטוריה של העולם כולו שתכתב ותאיר לכל העולם כולו באותו יום שבאו המלאכים לביתו של אברהם. אותו יום הקב"ה הבטיח לאברהם אבינו "וַיֹּאמֶר שׁוּב אֶשׁוּב אֵלֶיךָ כְּעַת חַיָּה וְהִנֵּה בֶן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ" (בראשית יח, י) שיוולד לשרה את יצחק שהוא יהיה ההמשך של אברהם אבינו והעתידי של עם ישראל.

אותו יום היה בעל משמעות גדולה ביותר, על השיטות בין אברהם לשרה איך להתנהג בעולם ואיך הקב"ה ינהיג את העולם. אברהם אבינו ביקש מהקב"ה שהתורה הקדושה תהיה לחם מסולת, נקי בלי פסולת סולת נקיה טהורה, שהכל יהיה הלכה למעשה לא פלפולים וויכוחים, שיהיה רק כן או לא, מותר או אסור, לעשות או לא לעשות, שהתורה תהיה נקיה זכה וברה הלכה למעשה.

שרה אמנו חלקה ואחזה שלא כך, אלא שרה רצתה שהתורה תהיה קמח עם דברים לא נקיים שצריך לנפות אותו ולטחון אותו כמו סולת, שרה רצתה שהתורה תהיה צריכה לעבור דרך הפלפול שיצטרפו לפלפל

בתורה ולשאול שאלות לדרוש דרשות ולהביא ראיות כמו שהגמרא בנויה היום תנאים ואמוראים שחולקים ומתווכחים, ראשונים שאומרים את דעתם, רש"י ותוספות כל התורה בנויה על דרך הפלפול.

שרה אמנו רצתה את דרך הפלפול, כי ראתה את הדורות הבאים שיהיו דורות עם יצר הרע גדול ושיהיו הרבה התמודדויות של האדם, מלחמות של האדם יצר הטוב ויצר הרע, דור שיש בו יצר הרע כזה ודור שיש בו יצר הרע אחר. שרה אחזה שכדי להתמודד עם יצר הרע כזה שנמצא בעולם, האדם לא יכול לקבל את התורה כך הלכה למעשה אלא צריך שיהיה בתורה מקום להתגדר בה ולחלוק בה, שכל אחד יאמר את דעתו וסברתו והויכוח הזה יביא את האדם לזכך את נפשו ושיהיה מסביבו אור המקיף ולדרגות ומקומות גבוהים ביותר. לכן שרה ביקשה קמח שתהיה תורה עם ויכוח ואברהם ביקש סולת נקיה.

ולבסוף הקב"ה קיבל גם את הדרך של אברהם אבינו וגם את הדרך של שרה, כמו שמובא בתורה "שֵׁלֶשׁ סָאִים קֶמַח סֹלֶת" שאברהם ושרה נתנו למלאכים לאכול גם לחם מקמח כמו של שרה וגם קמח מסולת כמו של אברהם, שהתורה בנויה גם מהלכה למעשה כסברת אברהם אבינו וגם מכוח הפלפול שזו סברת שרה אמנו.

וויכוח זה המשיך גם אצל משה רבנו והקב"ה, והקב"ה במתן תורה רצה לתת את התורה זכה ונקיה

כמו שאברהם אבינו ביקש לתת את התורה כסולת, הלכה בלי פלפול. הקב"ה נתן למשה את כוח הפלפול במתנה ומשה רבנו לא רצה שכך תהיה התורה, אלא סבר כמו הדרך של שרה גם עם פלפול וגם עם ויכוחים ואת אותה מתנה של כוח הפלפול שהקב"ה נתן לו בלבד, משה רבנו נהג טובת עין ונתן את זה גם לעם ישראל.

לכן משה רבנו ביקש להוסיף יום אחד על ו' בסיון שהתורה תינתן ביום ז' בסיון בכדי שיהיה כוח הפלפול בעם ישראל, כי יבואו ימים שיהיו קשים לעם ישראל ויצטרכו את הפלפול שיעמוד עם עם ישראל ויתן להם כוח, ובכוח זה שלומדים ומתווכחים וכל אחד אומר את דעתו ומחזק את הדברים, גורמים בזה להילה סביב האדם של אור המקיף, לכפרת עוונות, לעלות ולהתעלות ולהגיע לדרגות גבוהות וקדושות.

ודרך זו ראה משה רבנו והכריע שכך הקב"ה יעשה, ועל זה דורשים רבותינו הקדושים על משה רבנו את הפס' "עֲלִיתָ לְמָרוֹם שְׁבִיתָ שְׁבִי לְקַחַת מִתְּנוֹת בְּאָדָם" (תהלים סח, יט), משה רבנו עלה למרום שבה שביה והביא את התורה הקדושה שבנויה מהלכה למעשה וגם מכוח הפלפול וזה הדבר המיוחד שזכינו בחג שבועות לקבל את התורה וכל מה שמסביבה שמחזק ומרומם את האדם למקומות גבוהים וגדולים ביותר.

הכוח שהיה למשה רבנו מעקידת יצחק לדחות את מתן תורה ביום נוסף

הקב"ה רצה לתת את התורה ביום ו' בסיון ועומד משה רבנו ולא מסכים ודוחה את זה ליום ז' בסיון. נבוא ונשאל משה רבנו גרם פה לביטול תורה וביטול כל המצוות לכל עם ישראל ליום אחד, מאיפה היה לו כוח לעשות דבר כזה? לבטל תורה לכלל עם ישראל זה לא דבר פשוט אם כך למה משה רבנו עשה דבר כזה?

אנחנו רואים התורה אומרת לנו במתן תורה (שמות יט, יט) "וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחֹזֵק מְאֹד מִשָּׁה יִדְבֵר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֶנּוּ בְּקוֹל" צריך להבין כל מילה שנאמרה בפסוק, "וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחֹזֵק" למה קול היה צריך ללכת ולהתחזק? שאלה שניה "מִשָּׁה יִדְבֵר" למה כתוב משה ידבר, צריך לומר משה דיבר, ידבר זה בלשון עתיד וזה היה לפני ארבעת אלפים שנה, אם כך למה משה ידבר?

אז אולי אפשר לומר יסוד גדול, משה רבנו למעשה עשה דבר שלא יעשה, הקב"ה אמר שיתן את התורה ביום ו' בסיון ומשה רבנו הלך ודחף את מתן תורה ליום ז' בסיון, כביכול משה רבנו עבר על התורה מסיבות וראיות שהיו לו. אבל כדי שיהיה לו כוח לעשות דבר כזה משה רבנו היה צריך להסתמך על ראייה, אדם לא יכול לקום ביום אחד ולומר אני עושה כך או כך, האדם צריך להסתמך על משהו כדי לעשות מה שהוא רוצה.

כמו להבדיל אלפי הבדלות, אדם שהולך למשפט ורוצה שהשופט יפסוק כמו שהוא רוצה, אז הוא מביא אסמכתאות שבמקרים דומים נפסק כמו שהוא רוצה. בלי אסמכתאות קשה להביא דבר חדש לעולם, צריך להביא ראיות. אם כך מאיפה הכוח והאסמכתא של משה רבנו לעשות את זה?

אלא אומרים רבותינו הקדושים "וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר הוֹלֵךְ וְחֹזֵק" השופר של משה רבנו היה של האיל שאברהם אבינו עקד בעקידת יצחק, לאיל הזה היו שתי קרניים הקרן השמאלית היה השופר שתקעו בו במתן תורה והקרן הימנית שהיא הגדולה והגבוהה לעתיד לבוא כשהמשיח יבוא יתקעו בקרן הזו. בעקידת יצחק היה דבר לא מובן, העבירה הכי גדולה בעולם באותו זמן הייתה לשרוף ולהרוג את הילדים, זה היה נקרא מולך. אנשים היו לוקחים את הילדים שלהם, עושים מדורה גדולה ושורפים את הילדים שלהם קרבן לעבודה זרה למולך. על זה אומרת הגמרא (סנהדרין סד.) אדם שהרג ילד אחד שלו חייב מיתה אבל אם הרג שני ילדים פטור, כי על ילד אחד שהרג המיתה של האב מכפרת על זה, על שני ילדים המוות שלו לא יכפר ולא עושים לו כלום, הקב"ה יעניש אותו.

אברהם אבינו אחרי שכל החיים נלחם נגד העבודה זרה של המולך מלחמה קשה, פתאום בא לבן שלו יצחק ואומר לו שהוא מקריב אותו קרבן. עבור יצחק דבר זה היה קשה כי הוא יודע שאסור, אבל הוא קיבל

את זה ולכן אומרים עקידת יצחק ולא עקידת אברהם, כי בשביל אברהם זה היה קל כי השם דיבר איתו פנים אל פנים, זה כמו שאלוקים יבוא לאדם ויאמר לו לשחוט את הבן, זה יהיה קל לאדם. אבל יצחק ששמע את זה מאברהם ולא מהקב"ה, אז אצל אברהם זו מצוה מדאורייתא ואצל יצחק זו היתה מצוה מדרבנן כי שמע את הציווי מאברהם ולא מהקב"ה.

אם כך "וַיְהִי קוֹל הַשּׁוֹפָר", משה רבנו קיבל את הכוח לדחות את התורה מקול השופר מאילו של יצחק אבינו של עקידת יצחק, שיצחק אבינו הלך ועבר על התורה כביכול כי בתורה כתוב לא להרוג וזה דבר שאסור לשחוט את הילד ולהקריב אותו, יצחק קיבל את זה באהבה כי הקב"ה אמר את זה לאברהם שהיה מוחזק בתור נביא אמת. משה ידבר משה רבנו לקח את הראיה לדחות את התורה ביום אחד מיצחק, ודוקא ידבר בלשון עתיד כי זה לאורך כל הדורות, שהכוח של חכמים הוא גדול לבטל ולעקור דבר מהתורה וזו הראיה למשה מעקידת יצחק שקול השופר הולך וחזק מאוד.

**בעם ישראל גם אם מגיעים לשפל
הנמוך ביותר של נחש יכולים להתחדש
ולעלות כמו נשר**

התורה הקדושה אומרת לנו במתן תורה (שמות יט, ב) "וַיַּחַן שֵׁם יִשְׂרָאֵל נֶגֶד הָהָר" בני ישראל היו עומדים

מתחת להר ומסודרים בצורה מופתית על פי הדגלים והסדר שיעקב אבינו ציווה אותם ללכת כך בהלוויה שלו. השבטים היו מחולקים לארבע קבוצות וכל קבוצה הייתה מחזיקה דגל ביד שלה, לדגל היה צבע מיוחד וצורה שונה מדגל לדגל. על הדגל של יהודה והשבטים שהלכו איתו היה סמל של אריה, על הדגל של אפרים והשבטים שאיתו היה סמל של שור, על הדגל של ראובן והשבטים שהלכו איתו היה סמל של אדם יעקב אבינו ודודאים ועל הדגל של שבט דן וכל השבטים שהלכו איתו היה סמל של נשר.

מובא ברמב"ן ומובא בעוד ראשונים שהיו השבטים האלה בסדר הזה עם הדגלים, כמו מלאכי השרת שנמצאים סביב הקב"ה בכסא הכבוד. כמו שבכסא הכבוד יש צורה של אריה, של שור, של אדם ושל נשר, כך גם מתחת להר סיני השבטים התחלקו לארבע קבוצות, קבוצה אחת עם דגל וסמל אריה עם יהודה, קבוצה שנייה של אפרים עם דגל וסמל של שור, קבוצה שלישית של ראובן עם דגל וסמל של אדם ודודאים. קבוצה רביעית עם דגל וסמל של דן עם נחש. כמו שמלאכי השרת מסובבים את כסא הכבוד, ככה גם עם ישראל עם השבטים סיבבו את הר סיני וזו גם הייתה הדרך והצורה שהלכו במדבר.

אם נסתכל על שבט דן, אפשר להקשות קושיה חזקה, הסמל של יהודה זה אריה, של ראובן הבן בכבוד של יעקב אבינו זה אדם, סמל של אפרים בנו של יוסף

הצדיק זה שור כי הסמל של יוסף היה שור "בְּכוֹר שׁוֹר הָדָר לוֹ וְקַרְנֵי רָאֵם קַרְנָיו" (דברים לג, יז), לכל שבט ושבט היה סמל משלו. יעקב אבינו כשמברך את בניו, מסמל את הסמל של שבט דן כסמל של נחש "יְהִי דָן נָחֵשׁ עָלֶי דָרְךָ שְׁפִיפֶן עָלֶי אֲרַח הַנֶּשֶׁף עֲקֹבֵי סוּס" (בראשית מט, יז). אם כך מדוע פתאום פה הסמל דן השתנה מסמל של נחש לסמל של נשר?

אלא אפשר לבאר ולומר, התורה הקדושה מספרת לנו על הנחש שבבריאת העולם הנחש היה הולך על שני רגליים והיו לו שתי ידיים. הנחש היה החיה הכי חכמה וחשובה מכל החיות כולן. ידוע מה שאומרת הגמרא (סנהדרין נט:): **חבל על שמש גדול שאבד מן העולם שאלמלא נתקלל נחש, כל אחד ואחד מישראל היו מזדמנין לו שני נחשים טובים אחד משגרו לצפון ואחד משגרו לדרום להביא לו סנדלבוניים טובים ואבנים טובות ומרגליות.** אם הנחש לא היה חוטא ומפתה את חווה, הנחש היה ממש שותפו של האדם ועוזר לו בכל מה שאפשר. אבל אחרי שחטא ופיתה את חווה לאכול מעץ הדעת, הקב"ה קיצץ את ידיו ואת רגליו, קילל אותו בקללות חמורות והוריד אותו לתחתית ולשאול מכל החיות. אם כך הנחש מסמל דבר שהיה גדול ונפל מאיגרא רמא לבירא עמיקתא.

התורה הקדושה מספרת לנו אצל שבט דן אנו רואים מתי שבני ישראל יצאו ממצרים היה אדם משבט דן שקראו לו מיכה. מיכה הלך וחיפש דבר שיוכל ליצור

ממנו עבודה זרה, דבר שיכול לעשות איתו מרד גדול בקב"ה. בני ישראל עמדו בזמן גדול וגבוה של יציאת מצרים וכמו שמובא במדרש (מכילתא בשלח, ג) שראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי וראו את עשרת המכות, עומד מיכה ומוצא את הטס שמשה רבנו זרק ליאור להוציא משם את ארונו של יוסף וחושב בדעתו איך יוכל לעשות עם זה עבודה זרה, ליצור בזה משהו רע נגד הקב"ה.

אותו מיכה עם כוונות זדוניות ומחשבות רעות שומר את הטס בקריעת ים סוף, שומר את הטס במתן תורה, בכל הרגעים הגבוהים והקדושים הוא שומר את הטס ומחכה לרגע שיוכל למרוד בקב"ה ולעשות דבר חמור בעולם עם הטס. למיכה היו חברים שידעו מזה, היו לו אנשים משבט דן שידעו מזה והיו איתו בסוד העניין ובכל אופן הוא עושה את זה.

מתי שמשה רבנו עולה לשמיים להוריד את התורה ומתעכב על פי סברת עם ישראל ועדיין לא יורד, הולך מיכה ועם הטס הזה יוצר את העגל, אם כך המחשבה הזדונית ליצור את העגל ולומר "אלה אלוקיך ישראל" הייתה בראש של מיכה עוד כבר מארץ מצרים, כשהיו בים סוף ומתחת להר סיני כשהקב"ה ירד ואמר "לא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי" (שמות כ, ב) היה כבר מיכה זומם לעשות אלוקים אחרים. אם כך מיכה היה סמל של רוע, של עבודה זרה, של קלקול ומרידה דבר לא טוב. אם היה נשאר הנחש סמל של שבט דן זה דבר

לא טוב, זה סמל שפל וירידה כמו הנחש שקלקל, וכך זה גם מראה על שבט דן דבר של לא טוב, שיצא ממנו קלקול ורע לעולם.

הקב"ה מסמל על הדגל של שבט דן מתחת להר סיני ולאורך כל הדרך שבני ישראל הלכו במדבר, ששבט דן שם על הדגל שלו את הסמל והדמות של הנשר שמשמל את העוף שעף הכי גבוה מכל העופות, העוף שכל כמה שנים מחליף את הנוצות שלו, עוף שמתחדש כל הזמן. נשר מחליף את הנוצות ומתחדש כל הזמן ונהיה בריאה חדשה כל כמה שנים והוא בא לסמל לנו שגם אם האדם הגיע לשפל של נחש, לתהום ולדברים הירודים ביותר כמו שהנחש הגיע וכמו שמיכה הגיע בפסל שלו להגיע לשפל הגדול. בכל אופן האדם יכול לחדש את הנעורים שלו ואת החיים שלו, לשנות את עצמו מנחש לנשר שמשמל על התחדשות ועל דבר טוב ועל דבר שהיה רע והשתנה לדבר טוב.

לכן על הדגל של שבט דן יש נשר ולא נחש שמשמל על התחדשות, וזה הכוח של עם ישראל שגם אם אדם הגיע ח"ו לשפל של נחש למקום בנמוך ביותר, הוא יכול להתחדש ולהגיע למעלה לנשר. לכן השבטים שהיו עם הדגלים "**וְדָגְלוּ עָלַי אֲהָבָה**" (שה"ש ב, ד) שמשמנים את האהבה הגדולה של הקב"ה לעם ישראל, דגל עם אריה שיהודה מחזיק אותו, דגל עם שור שאפרים מחזיק אותו, דגל עם אדם שראובן מחזיק ודגל עם נשר ולא נחש ששבט דן מחזיק לסמל על התשובה ועל

ההתחדשות שקווי השם יחליפו כוח ובכל מצב שאדם נמצא, תמיד הוא יכול לשנות ולהפוך את הכוח שלו ממציאיות לא טובה למציאות טובה.

הפתח שנתן הקב"ה לכל אדם לשוב בתשובה באחיזת כסא הכבוד

הגמרא מספרת (שבת פח:): מתי שמשה רבנו עלה לשמיים להוריד את התורה, עמדו המלאכים ושאלו את הקב"ה למה הקב"ה רוצה לתת את התורה למשה, תנה הודך על השמיים שיתן להם את התורה בשמיים. אמר הקב"ה למשה רבנו שיענה למלאכים תשובה. אמר משה רבנו לקב"ה מתיירא אני שמא ישרפוני בהבל שבפיהם, אמר לו אחוז בכסא כבודי וחזור להן תשובה.

אחז משה רבנו בכסא הכבוד ואמר למלאכי השרת כתוב בתורה לא תרצח לא תנאף לא תגנוב, וכי יש ביניכם קנאה? יש ביניכם יצר הרע? אז מה תעשו בתורה הקדושה, אין לכם מה לעשות עם התורה אז נתנו לי את התורה. מיד הודו מלאכי השרת למשה רבנו ונתנו לו מתנות וגם מלאך המוות נתן למשה רבנו מתנה. נבוא ונשאל למה היה צריך משה רבנו לאחוז בכסא הכבוד כדי לענות למלאכים תשובה?

אלא אפשר לפרש ולומר יסוד גדול, מלאכי השרת טענו אם הקב"ה נותן להם את התורה ועם ישראל אח"כ יחטאו ויקלקלו, הם יהרסו את התורה. אנשים

חושבים אדם עשה תשובה זה דבר מובן, אדם שחטא גנב או שיקר, פגע או עשה רע לאנשים ועשה תשובה אז הכל בסדר, כמו שמשכנעים אנשים היום לעשות תשובה, כל מקום שהאדם הולך בחוץ צועקים לחזור בתשובה, זה כבר נהיה דבר שדשים בו כאילו עושים טובה שחוזרים בתשובה. חזרה בתשובה זה לא דבר פשוט, זה לא שעשו לנו טובה לחזור בתשובה אלא הקב"ה ברא את התשובה עוד לפני העולם. תשובה זה דבר שלא מובן, אדם שעבר על החוק במדינה אין דבר כזה לסלוח על החוק, אדם שנסע באור אדום והשוטר מוותר לו, השוטר עבר על החוק כי אין לו זכות לוותר. אם המפקד שלו יעמוד ויראה אותו שהוא מוותר לאותו נהג, הוא יעניש את השוטר, אבל התשובה לא כך.

המלאכים באו לקב"ה ואמרו לו, ריבוננו של עולם אתה נותן לבני ישראל את התורה הם מחר יחטאו ויקלקלו את הכל, זה מסוכן לתת להם את התורה. כמו שנותנים לאדם לא אחראי מכונית הוא ילך ויעשה איתה תאונה, או נותנים לאדם לא אחראי רובה הוא ילך ויהרוג אנשים, אי אפשר לתת לאדם לא אחראי משהו, זו הייתה הטענה של המלאכים. אז הקב"ה אמר למשה רבנו אחוז בכסא הכבוד, תסמן למלאכים שיש תשובה והקב"ה חותר חתירות מתחת כסא הכבוד ומקבל את התשובה.

וכך עושה משה רבנו ומראה למלאכים שהוא מחזיק בכסא הכבוד, מחזיק בזה שיש לקב"ה חתירה מתחת כסא הכבוד לקבל את התשובה. אז אם הטענה שלכם שאי אפשר לתת את התורה כי עם ישראל יחטאו ויקלקלו את התורה, אז יש את התשובה, מחזיקים בכסא הכבוד שמסמל על תשובה.

גר שבא להתגייר - חלק מהגויים כן רצו את התורה

מובא במדרש (ספרי דברים, שמג) מתי שהקב"ה רצה לתת את התורה בא לכל אומות העולם והציע להם לקבל את התורה, בא לבני עשו שאלו אותו מה כתוב בה, אמר להם הקב"ה "לא תרצח" אמרו לקב"ה לא, הטבע שלנו לרצוח. בא לבני ישמעאל שאלו את הקב"ה מה אמר להם "לא תגנוב", אמרו לו לא, הטבע שלנו לגנוב. הקב"ה עבר אומה אומה וכל אומה דחתה ולא רצתה את התורה כי יש שם משהו שלא מתאים להם. עד שבא הקב"ה לבני ישראל ואמרו לו כן אנחנו נקבל את התורה.

שואלים רבותינו הקדושים שאלה חזקה ביותר, הקב"ה בא לישמעאלים ואמר להם שיקחו את התורה, הישמעאלים אמרו לקב"ה שהם לא רוצים. נשאלת השאלה האם כל הישמעאלים אמרו שהם לא רוצים את התורה או שהיו חלק מהם שכן רצו את התורה? הקב"ה הלך לבני עשו ואמר להם שיקחו את התורה,

האם כל בני עשו אמרו לא או שהיו חלק מהישמעאלים שרצו ואמרו כן? כשהקב"ה בא לעם ישראל ואמר להם שיקחו את התורה, האם כל עם ישראל אמר כן או שהיה בעם ישראל חלק שאמרו לא?

עונים רבותינו הקדושים שחלק מבני ישמעאל אמרו כן, אבל הרוב אמרו לא ואז הקב"ה דחה את זה, רוב בני עשו אמרו לא ואז הקב"ה דחה אותם. כשבא הקב"ה לבני ישראל רובם אמרו כן, אבל גם בתוך עם ישראל היו אנשים שאמרו לא. אומרים רבותינו הקדושים כל אותם בני ישמעאל שבלב שלהם אמרו כן ולא קיבלו את התורה בגלל הרוב שאמרו לא, הם בסוף מתגיירים ואלה שבעם ישראל לא רצו הם האפיקורסים בעם ישראל.

לכן שואל רבנו החיד"א (פתח עינים, יבמות מז): על הגמרא (יבמות מז) **תנו רבנן גר שבא להתגייר בזמן הזה למה כתוב גר שבא להתגייר, הרי היה צריך לומר גוי שבא להתגייר, אלא עונה רבנו החיד"א שהוא גר כבר מהר סיני, הנשמות של כל הגרים היו בהר סיני.**

אם כך שואלים רבותינו הקדושים מאיפה היה לאותם גרים נשמה קדושה וכוח להתקדש ולהתקרב לקב"ה? ועונים **"ותאמר מי מלל לאברהם היניקה בנים שרה"** (בראשית כא, ז) מתי ששרה אמנו ילדה את יצחק, כל האנשים היו מרננים ואומרים על שרה שהיא זקנה בת תשעים איך היא ילדה, יצחק בטח ילד שאספו אותו מהרחוב והיא אומרת שהוא הבן שלה. עמדה

שרה והיניקה את כל הבנים של אותם שרים ומלכים. אומר רבנו האר"י הקדוש כל תינוק שילד חלב משרה סופו היה להתגייר, החלב הטהור של שרה השפיע לו נשמה יהודית שבסוף הוא יתגייר.

ועל פי אפשר להבין את מה שאומרת הגמרא (יבמות, מח:): תניא רבי חנניא בנו של רבן גמליאל אומר מפני מה גרים בזמן הזה מעוניין ויסורין באין עליהם? אחרים אומרים מפני ששהו עצמם להיכנס תחת כנפי השכינה בגלל שלא התגיירו מהר, נשאל איזו חובה יש להם להתגייר הרי הם גויים?

אלא אותם גרים היו צריכים לבוא ולהתגייר איך שהיה להם הרהור תשובה, כי זה בנפש שלהם והם מחוייבים לזה ורק צריכים לעשות את זה. ואם הם לא רצו והתגיירו, עשו דבר לא טוב ולכן יענשו על זה.

פרשת נשא

"יְבָרְכָהּ ה' וַיִּשְׁמְרֶךָ"

על ידי שהאדם קושר כל דבר לקב"ה
הוא שומר על המעלה והברכה שקיבל

מובא במדרש (במד"ר יא, ה) עם הַבְּרָכָה שְׁמִירָה. מִלֶּךָ בְּשָׂר וְדָם יֵשׁ לוֹ עֶבֶד בְּסוּרְיָא וְהוּא יוֹשֵׁב בְּרוּמִי, שְׁלַח הַמֶּלֶךְ בְּשִׁבְלוֹ, עָלָה וּבָא אֶצְלוֹ, נִתֵּן לוֹ מֵאָה לִיטְרִין שֶׁל

זֶהְבּ. טַעֲנוּ יֵצֵא לְדֶרֶךְ נִפְלוּ עֲלֵיו לִיִּסְטִים וְנָטְלוּ כָּל מַה שֶּׁנָּתַן לוֹ וְכָל מַה שֶּׁהָיָה אֲצִלוֹ, שִׁמְאָא יָכוֹל הוּא לְשַׁמְרוּ מִן הַלִּיִּסְטִים. לְפִיכֶן יְבָרְכֶךָ ה' בְּעֵשֶׂר, וְיִשְׁמְרֶךָ מִן הַלִּיִּסְטִים. דְּבַר אַחַר יְבָרְכֶךָ ה' בְּמִמּוֹן, יְבָרְכֶךָ בְּעֵשֶׂר וְיִשְׁמְרֶךָ שְׂתַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ מִצְוֹת ע"כ.

והנה אפשר לבאר ולומר על המדרש הזה יסוד גדול, שהקב"ה נותן לאדם שפע זו ברכה אחת, אבל שהשפע הזה ישאר אצל האדם זו ברכה שניה. וכך אומר דוד המלך "מי יעלה בהר ה' ומי יקום במקום קדשו" (תהלים כד, א), "מי יעלה בהר ה'" המעלה של האדם לעלות בהר ה' לעלות לדרגות גבוהות, "ומי יקום במקום קדשו" מי ידע לשמור על המעלה הגבוהה שהקב"ה נתן לו.

וכך גם בברכה פה, "יְבָרְכֶךָ ה'" הקב"ה יברך אותך שתהיה לך שפע בפרנסה, שתהיה לך עליה גדולה ברוחניות, "וְיִשְׁמְרֶךָ" שהקב"ה ישמור אותך שהמעלות שזכית והמעלות שהגעת, תדע לשמור עליהם במעמד ובמקום הגבוה ביותר.

דברים אלו הם לא רק בענייני ממון, אלא גם בענייני שמיים. גם בענייני שמיים כאשר האדם זוכה לסיעתא דשמייא גדולה והאדם זוכה להצלחה ברוחניות, המעלה הגדולה שלא תיכנס בתוכו גאווה או מידות רעות. הרבה אנשים השיגו מעלות רוחניות גבוהות, אבל אחרי כן הגאווה שנכנסה בתוכם, והמחשבה שהם הגיעו לדרגות גבוהות, החריבה את כל המעלות הגבוהות שהגיעו אליהן.

העצה היעוצה להינצל ולא ליפול בגאווה אחרי עלייה שאדם עלה ברוחניות, היא שכל מעלה שאדם זוכה לה רוחנית, יקשור אותה להקב"ה, כמו שמובא בחז"ל על המדרש (ויק"ר כז, ב) "מי הקדימני ואֶשְׁלֵם" (איוב מא, ג) מי עשה מזוזה עד שלא נתתי לו בית, כלומר אדם שרוצה לזכות לבית יקדים לפני כן מזוזה.

אדם שרוצה לזכות למעלה גדולה, יקשור את המעלה הגדולה שהוא זוכה ועומד לזכות בה להקב"ה, כך גם כאשר האדם ישיג מעלה ברוחניות מעלה בכל דבר קדוש, יקשור אותה להקב"ה. לכן "יְבָרְכֶךָ ה' וְיִשְׁמְרֶךָ" הקב"ה יברך את האדם וישמור אותו שהמעלה והסיעתא דשמייא הגדולה תישאר אצלו על ידי שיקשור את המעלה ואת הדבר הגבוה שהשיג להקב"ה.

"יִשָּׂא ה' פְּנֵיו אֵלֶיךָ וְיִשֵּׁם לְךָ שְׁלוֹם. וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֶם"

כאשר יש שלום בעם ישראל שמו של הקב"ה קיים לעולם

נראה, דהנה בפרשת סוטה אנו למדים גודל מעלת השלום, כמו שאומרת הגמרא (שבת קטז). שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים הללו, כדי לעשות שלום בין איש לאשתו. מזה יש לאדם ללמוד איך צריך להיות

אוהב שלום ורודף שלום, ולוותר מכבודו ולהעביר על מידותיו עבור השלום, הלא אם התורה מסכימה למחוק את השם ולוותר על כבוד שמו יתברך, כל שכן שיש לאדם עצמו לעשות כן.

ומובא במדרש בפרשתנו (במד"ר ט, כ) מעשה ברבי מאיר שהיה דורש בליל שבת בבית הכנסת, והייתה שם אשה אחת ששמעה את דרשתו. כאשר חזרה לביתה מצאה את הנר כבוי, אמר לה בעלה היכן היית עד עכשיו? אמרה לו שומעת הייתי את רבי מאיר דורש, והיה אותו האיש לצר, אמר לה אין את נכנסת לביתי עד שתלכי ותוריקי בפניו של רבי מאיר. יצאה לה מביתו, נגלה אליהו זכור לטוב לרבי מאיר, אמר לו הווי בגללך יצאה אשה מביתה, וסיפר לו את פרטי המעשה. מה עשה רבי מאיר, הלך וישב בבית המדרש הגדול, באה אשה לבית המדרש כדי להתפלל, כאשר ראה אותה עשה עצמו כמפקק, אמר לה האם את יודעת ללחוש לעין?

מתוך אימה אמרה לו האשה לא, אמר לה רקקי לי שבעה פעמים לפני וייטב לי, עשתה כן. אמר לה, לכי אמרי לבעלך אתה אמרת לי שאירוק פעם אחת ואני רקקתי שבעה פעמים. אמרו לו תלמידיו, רבי כך מבזים תלמוד תורה, אילו היית אומר לנו היינו מביאים אותך ומלקים אותך על הספסל, ומחזירים לך את אשתך. אמר להם לא יהיה כבוד מאיר גדול מכבוד קונו, ומה אם שם הקודש שנכתב בקדושה אמר הכתוב שימחה

על המים להטיל שלום בין איש לאשתו, כבוד מאיר לא כל שכן ע"ש.

ואם את כבוד התורה של רבי מאיר מוטב לבזות כדי לעשות שלום, יתבונן נא האדם בעצמו כמה הוא צריך לוותר בביתו על כבודו, ובלבד שישגי המטרה להשכין שם שלום. לכן יובן, כאשר הכהנים מברכים את עם ישראל בשלום, אז לא יצטרכו למחות את שמו כדי לעשות שלום, אלא "וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי אֲבָרְכֵם" שיהיה שמו קיים לעולם. וזוהי עומק הברכה "יִשָּׂא ה' פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיִשֵּׂם לְךָ שְׁלוֹם" שהשלום ישאר שלום אמיתי ונצחי לכל עת בעם ישראל.

